

VERDICTUL

Era într-o duminică dimineață a celei mai frumoase primăveri. Georg Bendemann, un tânăr negustor, ședea în camera sa de la etajul întâi al uneia din casele scunde și șubrede ce se înșirau la nesfârșit de-a lungul râului, deosebindu-se aproape numai prin înălțime și culoare. Tocmai terminase o scrisoare către un prieten din tinerețe care se afla în străinătate, o închisese cu o încetineală ce semăna mai curînd a joacă și, sprijinindu-se cu coatele de birou, se uita pe fereastră la râul, podul și colinele de pe malul celălalt, cu verdele lor abia mijit.

Cugeta la faptul că prietenul acesta, nemulțumit de felul cum îi mergea acasă, fugise pur și simplu în Rusia, cu ani în urmă.

Acum se ocupa, la Petersburg, de o afacere, care la început se arătase promițătoare, dar care părea să stagneze de multă vreme, judecînd după felul cum se văicărea prietenul cu prilejul vizitelor sale, ce se răreau tot mai mult. Trudea astfel fără folos printre străini, barba exotică neizbutind să-i acopere chipul binecunoscut din anii copilăriei, chip a cărui piele gălbejită părea să trădeze o boală în plină evoluție. Din cîte povestea, n-avea nici un fel de legături propnu-zise cu colonia compatrioților săi de acolo dar totodată aproape că nu , era în relații de societate nici cu familiile autohtone întocmindu-și astfel viața pentru o burlăcie definitivă.

Ce să-i scrii unui asemenea om care eșuase în mod evident, și căruia puteai să-i arăți compătimire, dar nu și să-i vii în ajutor ! Să-l sfătuiești oare să se reîntoarcă acasă, să-și mute existența, aici, să reia toate vechile legături de prietenie - încercare în calea căreia nu sta nici un fel de piedică - iar în rest să aibă încredere în ajutorul amicilor ? Dar asta nu însemna nimic altceva decît să-i spună implicit - cu cît mai pe ocolite cu atît mai jignitor — că toate încercările lui de pînă acum au dat greș, că trebuia să renunțe, în sfîrșit, la ele, că trebuia să revină acasă și să se lase privit de toți cu uimire, ca unul reîntors pentru totdeauna, ca doar prietenii erau pricepuți și că el era un copil bătrîn care trebuia pur și simplu să asculte de prietenii rămași în țară. Și atunci, oare mai era sigur că aveau vreun rost toate cîninunile la care trebuia supus ? Poate că măcar nu izbutea să-l readucă acasă — doar spunea el singur că nu mai înțelegea stările de lucruri din patrie ; și atunci ar fi rămas oricum

În străinătatea lui amărît de sfaturile primite, înstrăinat și mai mult de prieteni. Dacă ar fi urmat cu adevărat sfatul și aici, ar

fi fost strivit – firește nu cu intenție, ci datorită împrejurărilor - dacă nu s-ar mai fi simțit bine nici cu prietenii și nici fără ei, dacă ar fi suferit de sentimentul umilirii, dacă în cazul acesta n-ar mai fi avut cu adevărat nici patrie și nici prieteni, atunci n-ar fi oare mai bine pentru el să fi rămas printre străini, acolo, așa cum era?

După cum stau lucrurile îți poți oare imagina că aici ar izbuti cu adevărat să dea înainte ?

Pentru aceste motive, făcă voiai să mai rămâi oricum în corespondență cu el, nu-i puteai spune lucruri pe care, de fapt, le-ai fi spus fără sfială chiar și unui simplu cunoscut, oricât de îndepărtat. Prietenul nu mai fusese în țară de mai bine de trei ani și explica foarte puțin plauzibil acest lucru prin nesiguranța condițiilor politice din Rusia care nu-i îngăduiau, chipurile, nici cea mai scurtă absență unui modest om de afaceri, în timp ce sute de mii de ruși colindau liniștit prin lume.

Dar în cursul acestor trei ani se schimbaseră multe tocmai pentru Geor. Prietenul mai apucase să afle, de bună seamă, de moartea mamei lui Georg — care se intimplase cu aproape doi ani în urmă și de la care fiul făcea gospodărie comună cu bătrînul său tată — și exprimase condoleanțe pe un ton sec, ce nu-și putea afla explicația decît în faptul că, printre străini, nu-ți poți închipui jalea prilejuită de un asemenea eveniment. Dar, din clipa aceea, Georg începuse să se ocupe cu toată energia de întreprinderea sa ca și de toate celelalte lucruri. Poate că, pe cînd mai trăia mama, tatăl său îl împiedicase de la o adevărată activitate proprie, prin faptul că nu voia să admită decît doar concepțiile sale personale ; poate că de la moartea mamei, tatăl său devenise mai retras, deși încă mai lucra în întreprindere ; poate că — ceea ce era foarte probabil — întîmplările fericite jucau un rol cu mult mai important; oricum, în acești doi ani, întreprinderea se dezvoltase neașteptat de bine, personalul trebuise să fie dublat, deverul se încincise și, fără îndoială, că avea să urmeze o prosperitate și mai mare.

Dar prietenul nici nu bănuia această schimbare. Mai de mult — ultima oară poate chiar în acea scrisoare de condoleanțe — încercase să-l convingă pe Georg să emigreze și el în Rusia și insistase pe larg asupra perspectivelor ce se deschideau la Petersburg tocmai în bransa lui Georg Cifrele date de el erau însă insignifiante prin comparație cu proporțiile pe care le luase acun întreprinderea lui Georg. Dar acesta din urmă nu se

simțise îndemnat pe atunci să-i scrie prietenului despre succesele sale în afaceri, iar dacă ar fi făcut-o acum, cu întârziere, faptul ar fi părut cu adevărat ciudat.

Astfel, Georg se limita să-i scrie prietenului despre evenimente fără importanță, așa cum se îngrămădesc în memorie, fără rînduială, cînd te gîndești la ele într-o duminică liniștită. Nu voia altceva decît să lase netulburată imaginea pe care și-o făcuse, de bună seamă, prietenul despre orașul natal, în acest lung interval de timp și cu care se deprinsese. Așa s-a întîmplat că Georg i-a anunțat prietenului de trei ori, în scrisori destul de distanțate între ele, logodna unui om care-i era indiferent, cu o fată ce-i era la fel de indiferentă, pînă cînd firește că prietenul a început să se intereseze de această ciudățenie, cu totul împotriva intențiilor lui Georg.

Dar Georg prefera să-i scrie asemenea lucruri, decît să-i mărturisească că el însuși se logodise acum o lună cu o domnișoară Frieda Brandenfeld, o fată dintr-o familie bogată. Vorbea adesea cu logodnica sa despre acest prieten și despre relațiile speciale pe care le avea cu el prin corespondență. „Așadar, nici nu va veni la nunta noastră, spuse ea, și doar am dreptul să-ți cunosc toți prietenii.” „Nu vreau să-l deranjez, răspunse Georg, întrucît dacă îl cunosc bine, probabil că va veni, cel puțin așa cred, Lasă ar avea impresia că este constrîns și păgubit, poate că m-ar invidia și ar fi cu siguranță nemulțumit și incapabil să-și învingă vreodată nemulțumirea de a pleca îndărăt singur. Singur — știi tu ce-nseamnă asta ?” „Dar, nu poate afla și pe altă cale de căsătoria noastră ?” „Firește că asta nu pot s-o împiedic, dar este puțin probabil să afle, avînd în vedere felul lui de viață.” „Dacă ai asemenea prieteni, ar fi trebuit să nu te logodești de fel.” „Ei, e vina noastră a amîndurora ; dar nici acum n-aș vrea să fie altfel.” Și cînd ea mai îngăimă, răsuflînd precipitat sub sărutările lui : „De fapt tot mă mîhnește”, Georg consideră că e foarte firesc să-i scrie totul prietenului. «Asta sînt și așa trebuie să mă accepte, își spuse, nu pot face din mine un om care să fie, cumva, mai potrivit pentru prietenia cu el, decît sînt eu.»

Și într-adevăr, în lunga scrisoare pe care o scrisese în această dimineață de duminică, îi relata prietenului în următoarele cuvinte despre logodna ce avusese loc : «Noutatea cea mai bună am lăsat-o la urmă. M-am logodit cu o domnișoară Frieda Brandenfeld, o fată dintr-o familie bogată, care s-a stabilit aici

tîrziu după plecarea ta și pe care, deci, e aproape sigur că n-o cunoști. Se va mai ivi prilejul să-ți dau amănunte despre logodnica mea, pentru astăzi e destul să afli că sînt foarte fericit și că în relațiile dintre noi nu s-a schimbat nimic afară doar de faptul că ai acum în mine, în loc de un prieten obișnuit, un prieten fericit. În plus vei avea în logodnica mea — care-ți transmite calde salutări și care-ți va scrie și ea în curînd — o prietenă sinceră, ceea ce nu este cu totul lipsit de importanță pentru un holtei. Știu că sînt multe lucruri care te împiedică să ne faci o vizită, dar oare nunta mea n-ar fi tocmai prilejul potrivit să înlături toate piedicile ? Orice-ar fi, însă, procedează cum crezi că e mai bine, fără a ține seama de nimic.»

Cu această scrisoare în mînă Georg șezuse multă vreme la birou, privind pe fereastră. Abia dacă răspunsese printr-un zîmbet absent unui cunoscut care-l salutase trecînd pe străduță.

Într-un tîrziu puse scrisoarea în buzunar și ieși din cameră, traversînd micul coridor pînă-n camera tatălui său, în care nu mai fusese de luni de zile. De altfel nici nu era nevoie de obicei, întrucît venea permanent în contact cu tatăl lui la magazin, prînzul îl luau amîndoi, în același timp, la un birt, iar seara, chiar dacă fiecare își punea burta la cale după propriu-i plac, mai ședeau totuși, îndeobște, o vreme în holul comun, fiecare cu ziarul în mînă, asta firește cînd Georg nu era plecat cu prietenii și cînd nu-și vizita logodnica, cum se întîmpla acum foarte **des**. Georg se miră cît de întunecoasă era **camera** chiar și în această dimineată însorită. Atît **de** multă umbră făcea, așadar, zidul înalt ce se ridica dincolo de curtea îngustă ! Tatăl său ședea la fereastră, într-un colț împodobit cu tot felul de amintiri de la răposata soție, și citea ziarul, pe care-l ținea într-o parte, aproape de ochi, încercînd astfel să compenseze slăbirea vederii. Pe masă erau resturile micului dejun, din care **nu** părea să fi mîncat mare lucru.

„Aa, Georg" spuse tatăl venindu-i îndată înainte. Halatul său gros se deschidea în **timpul** mersului, poalele fluturau în jur. «Taică-meu încă mai este un adevărat uriaș», își zise Georg.

Apoi spuse :

„Aici e un întuneric insuportabil."

„Da, de fapt este întuneric", răspunse tatăl.

„Ai închis și fereastra ?"

„îmi place mai mult așa."

„Dar e foarte cald afară", vorbi Georg, ca un fel de adaos la

cele de mai-nainte, și se așază.

Tatăl strînse tacîmul cu care mîncase la micul dejun și-l puse pe un dulap.

„De fapt, continuă Georg urmărind cu totul absent mișcările bătrînului, nu voiam decît să-ți spun că am anunțat, totuși, la Petersburg logodna **mea**.” Scoase scrisoarea puțin din buzunar și o **Jăsă** să alunece îndărăt.

„La Petersburg ?” întrebă tatăl.

„Firește, prietenul meu”, spuse Georg căutînd privirea părintelui său. — «La magazin arată, **însă**, cu totul altfel, decît cum stă aici, revărsat și **cu** brațele încrucișate pe piept», gîndi el.

„Da. Prietenului tău”, spuse tatăl apăsător.

„Știi bine, tată, că la început voiam să-i ascund **logodna** mea. Din menajament, pentru că altfel **n-am** nici un motiv. Știi și tu că e un om dificil. **Mi-am** zis, n-are decît să afle din altă parte, **chiar** dacă lucrul ăsta pare puțin probabil, ținînd **seama** de felul lui de viață singuratic — n-am **cum să** împiedic una ca asta — dar de la mine **însuși**, la urma urmei, să n-o afle.”

„**Și** acum te-ai răzgîndit din nou?” întrebă **tatăl** punînd ziarul cel mare pe prichiciul **feregței**, iar pe ziar ochelarii, pe care-i acoperi cu **mîna**.

„Da, acum m-am răzgîndit din nou. Mi-am zis **că, dacă** mi-e prieten bun, atunci logodna mea **fericită** este și pentru el o fericire. Și de aceea **n-am** mai ezitat să i-o anunț. Am vrut să-ți **spun** înainte de a pune scrisoarea la cutie.”

„Georg, începu tatăl său, lățindu-și gura știrbă, **ascultă** aici ! Ai venit la mine din cauza acestei chestiuni, ca să te sfătuiești cu mine în privința ei. Acest lucru îți face cinste, fără îndoială. Dar asta e nimic, chiar mai rău decît nimic, dacă nu-mi spui acum tot adevărul. Nu vreau să răscolesc lucruri care nu-și au locul aici. De la moartea scumpei noastre mame, s-au petrecut anumite fapte nu tocmai frumoase. Poate că le-o veni și lor vremea și poate le-o veni mai curînd decît credem. La magazin îmi scapă unele amănunte, poate că nu-mi sînt tănuite — nu vreau să afirm acum că-mi sînt tănuite — nu mai sînt destul de în putere, memoria mă cam lasă, nu mai pot cuprinde toate treburile acelea multe. Țsta este în primul rînd mersul firesc al naturii, iar în al doilea rînd, pe mine m-a doborât moartea măicuței noastre mai mult decît pe tine. — Dar, fiindcă tocmai sîntem la chestiunea asta, la scrisoarea asta, te rog, Georg, nu mă amăgi. Este o nimica-toată, nu prețuiește nici cît o

răsuflare, așa că nu mă amăgi. Există într-adevăr prietenul ăsta de la Petersburg ?"

Georg se ridică încurcat.

„Să-i lăsăm pe prietenii mei. O mie de prieteni nu fac cât tatăl meu. Știi ce cred eu ? Că nu te cruți destul. Vîrsta își cere, însă, drepturile ei. Îmi ești indispensabil la magazin, o știi foarte bine, dar dacă magazinul ți-ar amenința sănătatea, l-aș închide chiar mâine pentru totdeauna. Așa nu mai merge. Trebuie să introducem un alt **fel** de viață pentru tine. Dar radical. Stai aici în întuneric, cînd în hol ai avea o lumină frumoasă. Abia guști din micul dejun, în loc să mănînci ca lumea, ca să te întremezi. Stai cu fereastra închisă și aerul ți-ar face atît de bine. Nu, tată ! Am să aduc doctorul și o să-i urmăresc prescripțiile. O să schimbăm camerele, ai să te muți în camera din față, iar eu aici. N-o să fie nici o schimbare pentru tine, totul va fi cărat dincolo. Dar mai e timp pentru toate astea, acum mai suie-te puțin în pat, ai neapărată nevoie de odihnă. Haide, am să te ajut la dezbrăcat, o să vezi că mă pricep. Sau, dacă vrei să mergi îndată în camera din față, o să te culci deocamdată în patul meu. Țasta ar fi, de fapt, un lucru foarte înțelept."

Georg sta chiar lîngă taică-său, care lăsase să-i atîrne în piept capul cu părul alb, ciufulit.

„Georg", vorbi tatăl încetișor, fără să se clintească.

Georg îngenunche numaidecît lîngă tatăl său și văzu la colțul ochilor, pe chipul ostenit al bătrînului, pupilele mult mărite privindu-l fix.

„N-ai nici un prieten la Petersburg. Totdeauna ai fost un mucalit și nu te-ai abținut nici față de mine. Cum o să ai un prieten tocmai acolo ? Nu-mi vine să cred una ca asta."

„La gîndește-te bine, tată, spuse Georg ridicîndu-l din fotoliu și, cum sta slăbit în fața lui, îl dezbracă de halat, în curînd se împlinesc trei ani de cînd a fost prietenul meu în vizită la noi. Îmi amintesc încă foarte bine că nu-ți prea plăcea, Cel puțin de două ori a trebuit să tăgăduiesc că e la mine, deși tocmai se afla în camera mea. Îți puteam înțelege foarte bine aversiunea față de el, prietenul meu are ciudățeniile lui. Dar apoi, te-ai îl duse întreținut totuși foarte bine cu el. Ba eram chiar, mîndru atunci pentru că-l ascultai, aprobînd din cap și îi puneai întrebări. Dacă te gîndești bine trebuie să-ți amintești.

Istorisea atunci povești de necrezut despre revoluția rusească. De pildă, cum în timpul unei călătorii de afaceri la Kiev văzuse,

într-un balcon, un preot care — cu prilejul unei agitații — își creștase pînă la sînge o cruce în podul palmei, ridicînd apoi mîna și adresîndu-se mulțimii. Tu însuși ai istorisit povestea asta mai departe, pe ici, pe colo."

Între timp, Georg izbutise să-l așeze pe taică-său din nou în fotoliu și să-i scoată cu precauție indispensabilii de flanelă pe care-i purta peste izmenele de pînză, precum și ciorapii. La vederea rufariei nu tocmai curate, își făcu reproșuri că-și neglijase tatăl. Desigur că ar fi fost de datoria lui să vegheze la schimbarea primenelilor bătrînului. Încă n-a discutat pe larg cu logodnica sa cum are de gînd să organizeze viitorul tatălui său, în]trucît presupuseseră în mod tacit că bătrînul avea să rămîna singur în vechea locuință. Dar acum se hotărî, scurt și categoric, să-l ia la el, în viitoarea lui gospodărie. Dacă priveai lucrurile mai bine, aproape se părea că îngrijirea, de care urma să aibă tatăl său parte acolo, ar putea veni prea tîrziu.

Îl duse pe taică-său pe brațe pînă în pat. Avu un sentiment îngrozitor cînd, în timpul celor cîșiva pași pînă la pat, băgă de seamă că bătrînul se juca cu lanțul ceasului pe care, el, Georg, îl purtat la piept. Nici nu-l putu așeza numaidecît în pat, atît de tare se încleștase de acest lanț de ceas.

De îndată ce fu așezat în pat, totul păru să meargă strună. Se înveli singur și trase apoi plapuma impresionant de mult peste umăr. Privi nu fără pritenie în sus la Georg.

„Nu-i așa, că-ți amintești de el ?" întrebă Georg și dădu din cap îmbărbătîndu-l.

„Sînt învelit bine ?" întrebă tatăl, de parcă nu s-ar fi putut uita dacă picioarele îi sînt destul de învelite.

„Deci, îți place în pat", spuse Georg potrivit mai bine plapuma în jurul lui.

-, Sînt învelit bine ?" întrebă tatăl încă o dată **și** păru să aștepte răspunsul cu deosebită atenție.

„Liniștește-te, ești învelit bine."

„Nu ! strigă tatăl de parcă răspunsul s-ar fi ciocnit de întrebare, apoi aruncă plapuma cît colo, cu o forță care o făcu să se desfășoare în zbor vreme de-o clipă, și se sculă în picioare în pat. Doar o mîna o ținea ușor sprijinită de tavan Vrei să mă îmbrobodești, știu eu, derbedeule, dar încă nu sînt îmbrobodit. Și chiar de-ar fi ultimele mele puteri, e destul pentru tine, e prea mult pentru tine. De bună seamă că-ți cunosc prietenul. Ar fi fost un fiu pe placul inimii mele. De-asta l-ai și amăgit în toți anii aceștia. Pentru ce altceva ? Crezi că eu

n-am plîns după el ? De aia te încui în birou să nu te deranjeze nimeni, șeful e ocupat ca să-ți poți scrie scrisorelele prefăcute, pentru Rusia. Dar, din fericire, unui tată nu e nevoie să-i arate nimeni cum să ghicească intențiile fiului său. Și de îndată ce ți-ai închipuit că i-ai venit de hac, și anume că i-ai venit de hac în așa fel încît să te poți așeza cu fundul pe el și tatăl nici să nu crîcnească, iată că domnișorul de fiu-meu s-a hotărît să se însoare ! Georg privi în sus la chipul spectral al tatălui său.

Prietenul din Petersburg, pe care tatăl său îl cunoștea deodată atît de bine îl înduioșa mai mult ca oricînd. Îl vedea pierdut în întinsa Rusie. Îl vedea în ușa magazinului gol, prădat. Abia mai stătea printre rafturile sfărîmate, printre mărfurile rupte bucățele, printre lămpile de gaz aerian, gata să se prăbușească. De ce a trebuit să se ducă atît de departe !

^Ci uită-te o dată la mine!" strigă tatăl și **Georg** alergă, aproape absent, spre pat ca să nu-i scape nimic, dar se opri la mijlocul drumului.

Fiindcă și-a ridicat fustele, începu tatăl cu **glas** mios, fiindcă și-a ridicat fustele așa, gîsca aia dezgustătoare — și, pentru a reprezenta concret faptele, își săltă cămașa atît de sus, încît i se văzu partea de sus a coapsei cicatricea din anii războiului — fiindcă și-a ridicat fustele așa, și așa, și așa, te-ai dat la ea și, pentru a-ți face poftele cu ea nestingherit, ai profanat amintirea mamei noastre ți-ai trădat prietenul și l-ai vîrît pe taică-tău în pat, ca să nu se mai poată mișca.

Dar poate să se miște ori ba ? Și sta complet dezvelit, aruncînd din picioare. Radia de bucurie, convins că pricepuse totul.

Georg sta într-un colț, cît putea mai departe de taică-său.

Trecuse cîțva timp de cînd se hotărîse ferm să observe totul cît poate de atent, pentru ca nu cumva să fie luat prin surprindere, pe ocolite, pe la spate sau de sus. Acum își aminti din nou de hotărîrea uitată de mult și o uită din nou, așa cum treci un firicel scurt prin urechea acului.

„Dar prietenul tău, totuși, nu este trădat! striga tatăl, și mișcîndu-și degetul arătător încolo și-n coace, întări spusele.

Eu am fost reprezentantul lui aici, la fața locului."

„Măscăriciule !" nu se putu abține Georg să-i strige, dîndu-și însă îndată seama de răul făcut și mușcîndu-și prea tîrziu — cu ochii holbați - limba, încît se chirci de durere.

„Da, firește că a fost o mascaradă ! Macaradă ! Bun cuvînt! Ce altă mîngîiere i-a mai rămas bătrînului tată văduv. Spune — și, pentru clipa răspunsului, mai fii o dată fiul meu în viață —

spune ce altceva îmi rămînea de făcut, în cămăruța mea dosnică, persecutat de personalul necredincios, bătrîn pînă-n măduva oaselor?

Iar fiu-meu umbla triumfător prin lume, încheia afaceri pe care eu le pregătisem, se desfăta în plăceri și, înaintea lui taică-său, ieșea la socoteală cu o față ermetică de om de onoare ! Crezi că eu nu te-am iubit, eu, cel de la care ai purces ?"

«Acum se va apleca înainte, gîndi Georg, de-ar cădea și de s-ar zdrobi !» Cuvîntul acesta îi suieră prin minte.

Tatăl se aplecă înainte, însă nu căzu. Dar cum Georg nu se apropie, așa cum se așteptase, se îndreptă din nou.

„Rămîi acolo unde ești, n-am nevoie de tine!Îți închipui că mai ai putere să vii pîn-aici și că te abții numai fiindcă așa vrei. Să nu te-nșeli! Încă mai sînt cel cu mult mai puternic ! Singur, poate că ar fi trebuit să mă retrag, dar mama m-a dat forța ei, cu prietenul tău m-am aliat în chip minunat, clientela ta o am aici în buzunar.”

Chiar și la cămașă are buzunare !» își spuse Georg și crezu că putea să-l discrediteze în fața întregii lumi cu remarca asta.

Gîndi asta doar o clipă, întrucît uita totul neconținut.

„Ia-ți logodnica la braț și încearcă să-mi ieși înainte! O să ți-o mătur de lîngă tine, nici nu știi cum!"

Georg făcu o mutră de parcă n-ar fi crezut una ca asta. Tatăl dădu din cap înspre colțul unde se afla Georg, întărind cele spuse.

Georg făcu o mutră de parcă n-ar fi crezut ai întrebat, dacă să-i scrii prietenului tău despre logodnă! Da' știe totul, prostule, știe totul ! Doar i-am scris eu, fiindcă ai uitat să-mi ieși condeiul și mapa de scrisori. De asta nu mai vine de atîta ani pe-aici, știe totul de-o sută de ori mai bine decît tine însuși, scrisorile tale le mototolește cu mîna stîngă, necitite, în timp ce cu dreapta ține scrisoarea mea ca s-o citească !"

De entuziasm, își roti brațul pe deasupra capului.

„Știe totul de-o mie de ori mai bine!" strigă el.

„De zece mii de ori !" spuse Georg spre a-și ironiza părintele, dar cuvîntul răsună cu gravitate încă din clipa cînd u rostii.

„De ani de zile tot aștept să vii cu întrebarea asta ! Crezi tu că mă mai interesează altceva?

Crezi că mai citesc ziarele? Na!" și-i aruncă fiului său un ziar, care cine știe cum ajunsese în pat. Era un ziar vechi, purtînd o denumire complet necunoscută lui Georg.

„Cît ai mai șovăit pînă să ajungi matur ! A trebuit să moară

mama, nu i-a mai fost dat să apuce ziua bucuriei ; prietenul tău se prăpădește în Rusia lui, încă de acum trei ani se oflise destul pentru a fi aruncat la gunoi, iar eu, vezi binecum am ajuns. Că doar pentru asta ai ochi! "

„Așadar, m-ai pîndit !" strigă Georg.

Tatăl zise într-o doară cu compătimire :

„Probabil că asta ai vrut s-o spui mai de mult. Acum nici nu se mai potrivește. Apoi mai tare: Acum știi deci ce mai există în afară de tine, pînă acum nu știai decît doar de tine ! Propriu-zis erai un copil nevinovat, dar și mai propriu-zis erai un om diabolic ! — De aceea află : te osîndesc acum la moarte prin înec !"

Georg se simți alungat din cameră, bufnitura cu care tiacă-sau se prăbușise pe pat în urma lui îi mai stăruia încă în urechi. Pe scara, pe ale cărei trepte gonea ca pe un plan înclinat, o trînti grămîdă pe servitoarea care tocmai se pregătea să urce pentru a deretica prin apartament și a înlătura urmele nopții. „Sfinte Isuse !" striga ea și-și acoperi fața cu șorțul, dar el dispăruse. Țîșni pe poartă, peste caldarîm, simțindu-se atras de apă.

Apucase strîns parapetul întocmai cum apucă un înfometat hrana. Se avîntă pe deasupra, ca un gimnast perfect, cum fusese în anii tinereții, spre mîndria părinților săi. Încă se mai ținea bine cu mîinile ce slăbeau tot mai mult, pîndi printre gratiile parapetului trecerea unui autobuz, care să acopere cu ușurință zgomotul căderii lui, și strigă încetișor : „Dragi părinți, v-am iubit totuși mereu", și-și dădu drumul să cadă.

În clipa asta era pe pod o circulație cu adevărat interminabilă.